

Metin in Tinin križev pot

Tako Preglova glavna oseba Matkova Tina v noveli Matkova Tina kot Hudabivškova Meta, junakinja Prežihovega Voranca v noveli Samorastniki, sta v življenju pretrpeli neznose muke zavoljo ljubezni do moškega. Obema je bila dana izvoljenčeva naklonjenost, vendar parov zaradi spletov okoliščin nismo nikoli videli pred oltarjem. Vsaka je v svojem življenju doživela neizmerno bolečino, ki pa ni izkoreninila globoke ljubezni iz njunih src.

Matkova Tina se v sedmem mesecu nosečnosti kljub očetovim svarilom odpravi na dolgo in naporno pot do Gorice. Tja jo žene rosna in zaletava ljubezen do Janeza Gradnika, ki mu bo gospoda sodila kot uporniku. Tina na poti sledi očetu in se pred njim skriva, saj ve da ta njene želje po ponovnem snidenju z Janezom ne odobrava. Že na poti k izvoljencu čuti krče, ki naznajo predčasni porod. Omagani Tini pomaga stara ženica in jo napoji s toplim mlekom, ki ji povrne moči za nadlajno romanje do ljubezni. Tinina največja želja je še slednjič poljubiti Janeza, pa naj si bo živega ali mrtvega. Ko naposled le prispe do kraja sodbe zagleda mrtvo in razčetrverjeno Janezovo telo brez glave. Vsa obupana in prestrašena jo naposled najde, a jo vojak z besedami: »Ciali la, che porca! Glej jo svinjo!« nažene s kraja usmrtilve. Pretresena zaradi dogodka, izmučena od nosečnosti in dolge hoje se v brezupu odpravi domov. Noge so jo komaj nosile, zase ni vedela, pojavljati so se začeli redni porodni krči. Sredi noči je legla pod drevo, da bi se pomirila, a se ji je stanje le poslabšalo. Med neznosnimi kriki bolečine, ki so priklicali vaščanke je rodila sedem mesečnega nedonošenčka, sama pa med privdi Device Marije izdahnila. Za otroka so kasneje poskrbele vaščanke.

Hudabivška Meta je mlado čedno dekle iz nepremožne kmetijske družine, ki se je zaljubilo v Karničniškega Ožbeja, sina premožnega kmeta. Ožbej ji je ljubezen vračal in kmalu je zanosila ter povila prvega sina. Ožbejev oče je sina za kazen pretepel, Meti pa je namenila kazen po starodavni šegi z žganjem prediva na golih dlaneh. Medtem ko je Meta trpela nečloveške muke je Ožbej le nemočno trepetal in ni storil ničesar v njen bran, a metn oto ni zmotilo. Tiho je prestala bolečino in ponižanje ter nadaljevala nedovoljeno razmerje. Ko je Ožbeju rodila drugega otroka, jima je oče ponovno naložil kazni. Ožbeja je pretepel, Meto pa dal prebičat in graščini. Na njeno golo zadnjico je zaporedoma padalo trideset neusmiljenih udarcev, kmalu je iz razbolele kože začela špricati kri, a preponosna Meta je tiho pretrpela bolečino in se ni hotela odpovedati ljubezni do Ožbeja. S časoma je Meta z Ožbejem imela že devet otrok, vaščani so začeli spoštovati njeno ljubezen, tako do Ožbeja kot do otrok, ki so jih poimenovali Samorastniki. Vendar, se oče ni dal prepričati in ni dopustil, da se par poroči. Tudi po njegovi smrti ni prišlo do poroke, Ožbej se je vse bolj udajal pijači in iz dneva v dan odlašal s poroko dokler ni nekega dne v omotični pijanosti padel v vodo in utonil. Tako Meta ni nikoli uspela dočakati zakonskega življenja z očetom svojih devetih otrok, sprva ji je to onemogočil oče, kasneje pa Ožbej sam. Morda ni želel ugovarjati očetovi volji, morda njegova ljubezen ni bila zadosti močna, saj nikoli ni zbral poguma, da bi si še uradno zapečatil usodo z Hudabivško Meto.

Tinino trpljenje je bilo nedvomno krajše, saj jo je odrešila smrt, a zato toliko bolj intenzivno in pretresljivo – želja, da poljubi izvoljenca se ji ni nikoli uresničila. Meta je v primerjavi s Tino trpela do smrti, saj poroke z Ožbejem ni doživela. Vendar je intenzivnost trpljenja padala s časom, prav tako kot je njena sprva goreča ljubezen do Ožbeja z njegovim izgovarjanjem in nenehnim popivanjem začela počasi, a ustrajno usihati. Če predpostavimo, da je njuna bolečina zmnožek časa in jakosti trpljenja, sta obe Tina in Meta doživeli enako kruto usodo, ki je zaznamovala njuno in življenje njunih potomcev.